

EIROPAS PADOME

Eiropas līgumi
ETS Nr.93

**EIROPAS KONVENCIJA PAR VIESSTRĀDNIĒKU
JURIDISKO STATUSU**

Strasbūra, 1977. gada 24. novembris

European Convention on the Legal Status of Migrant Workers

Eiropas Padomes dalībvalstis, kuras ir parakstījušas šo Konvenciju,

uzskatot, ka Eiropas Padomes mērķis ir sasniegt lielāku vienotību starp tās dalībvalstīm ar nolūku nodrošināt un īstenot tos ideālus un principus, kas ir to kopīgajā mantojumā, kā arī lai atvieglotu to ekonomisko un sociālo progresu, vienlaicīgi saglabājot un turpmāk īstenojot cilvēka tiesības un pamata brīvības;

uzskatot, ka to viesstrādnieku juridiskais statuss, kuri ir Eiropas Padomes dalībvalstu pilsoņi, ir jāreglamentē ar mērķi nodrošināt viņiem tādu pašu apiešanos kā strādniekiem, kas ir uzņemošās valsts pilsoņi attiecībā uz visiem viņu dzīves un darba apstākļiem;

uzņemoties atvieglināt viesstrādnieku un viņu ģimenes locekļu sociālo izaugsmi un labklājību;

apliecinot, ka tiesības un privilēģijas, kuras tās nodrošina cita citas pilsoņiem, tiek sniegtas, pamatojoties uz ciešo sadarbību, kas vieno Eiropas Padomes dalībvalstis saskaņā ar tās statūtiem,

vienojās par sekojošo:

I nodaļa

1. pants - Definīcijas

1. Šīs Konvencijas izpratnē termins "viesstrādnieks" nozīmē Līgumslēdzēja puses pilsoni, kuram cita Līgumslēdzēja puse ir devusi atļauju dzīvot tās teritorijā ar nolūku tur strādāt algotu darbu.

2. Šī Konvencija netiek attiecināta uz:

a. robežstrādniekiem;

b. māksliniekiem, citiem izklaides industrijas pārstāvjiem un sportistiem, kuri tiek pieņemti darbā uz īsu laiku, un brīvo profesiju pārstāvjiem;

c. jūrniekiem;

d. praktikantiem;

e. sezonas strādniekiem; sezonas strādnieki ir tie, kas, būdami Līgumslēdzējas puses pilsoņi, tiek nodarbināti citas Līgumslēdzējas puses teritorijā tādā darbā, kas saistīts ar sezonu maiņas ritmu, saskaņā ar līgumu, kas noslēgts uz noteiktu laiku noteikta darba veikšanai;

f. strādniekiem, kas, būdami vienas Līgumslēdzējas puses pilsoņi, veic otras Līgumslēdzējas puses teritorijā specifisku darbu un kuru uzņēmēja oficiālā adrese atrodas ārpus šīs Līgumslēdzējas puses teritorijas.

II nodaļa

2. pants - Darbā pieņemšanas veidi

1. Nākošo viesstrādnieku darbā pieņemšanu var veikt pēc individuāla vai anonīma pieprasījuma. Pēdējā gadījumā darbā pieņemšana notiek ar izcelsmes valsts oficiālas iestādes starpniecību, ja tur tāda iestāde ir, vai, ja nepieciešams, ar uzņēmējvalsts oficiālas iestādes starpniecību.

2. Darbā pieņemšanas, ierādīšanas un izvietošanas administratīvās izmaksas nedrīkst tikt piedzītas no nākošajiem viesstrādniekiem, ja šos pakalpojumus veic oficiāla iestāde.

3. pants - Medicīniskā un profesionālā pārbaude

1. Pirms viesstrādnieku darbā pieņemšanas tos var pakļaut medicīniskai un profesionālai pārbaudei.

2. Medicīniskās un profesionālās pārbaudes mērķis ir noteikt, vai nākošais viesstrādnieks ir fiziski un garīgi vesels un tehniski kvalificēts viņam piedāvātā darba veikšanai, un pārliecināties, vai viņa veselības stāvoklis neapdraud sabiedrības veselību.

3. Ar medicīnisko un profesionālo pārbaudi saistīto izdevumu atmaksāšanas noteikumi tiek izstrādāti pēc vajadzības ar divpusēju līgumu palīdzību tādā veidā, lai tos nevajadzētu apmaksāt nākošajam viesstrādniekam.

4. Viesstrādnieks ar individuālu, vārdisku pieprasījumu netiks pakļauts profesionālai pārbaudei, izņemot gadījumus, kad to pieprasa darba devējs un kad ir aizdomas par krāpšanos.

4. pants - Tiesības izbraukt - Tiesības ierasties - Administratīvās formalitātes

1. Jebkura Līgumslēdzēja puse garantē viesstrādniekam šādas tiesības:

- tiesības atstāt tās Līgumslēdzējas puses teritoriju, kuras pilsonis viņš ir;

- tiesības ierasties vienā no Līgumslēdzēju pušu teritorijām, lai tur veiktu algotu darbu, līdzko, pēc nepieciešamo dokumentu iesniegšanas, viņš ir saņēmis tam atļauju.

2. Šīs tiesības ir spēkā tiktāl, cik tās pieļauj likumdošana un cik tās atbilst valsts drošībai, sabiedriskajai kārtībai, sabiedrības veselībai vai morāles normām.

3. Dokumenti, kas nepieciešami viesstrādnieka imigrācijai un emigrācijai, tiek izsniegti pēc iespējas īsākā laikā un bez maksas vai par samaksu, kas nepārsniedz to administratīvās izmaksas.

5. pants - Ar darba līgumu saistītās formalitātes un procedūra

Katram darbā pieņemtajam viesstrādniekam pirms viņa izbraukšanas uz uzņemošo valsti tiek izsniegts darba līgums vai noteikts darba piedāvājums, kas var tikt sastādīts vienā vai vairākās izcelsmes valstī lietotās valodās un vienā vai vairākās uzņemošajā valstī lietotās valodās. Ja darbā pieņemšana notikusi ar valsts iestādes starpniecību vai oficiāli atzītas darbā iekārtošanas aģentūras starpniecību, tad tam obligāti ir jābūt sastādītam vismaz vienā no izcelsmes valsts un vienā no uzņemošās valsts valodām.

6. pants - Informācija

1. Līgumslēdzējas puses apmainīsies savā starpā un sniegs emigrācijas kandidātiem nepieciešamo informāciju attiecībā uz viņu dzīves vietu, ģimenes apvienošanas noteikumiem un iespējām, darba veidu, jauna darba līguma noslēgšanas iespējām pēc tam, kad pirmais būs beidzies, nepieciešamo kvalifikāciju, darba un dzīves apstākļiem (tai skaitā dzīves dārdzību), atalgojumu, sociālo nodrošināšanu, dzīvokli, pārtiku, ietaupījumu pārvešanu, ceļojumiem, kā arī ieturējumiem no darba algas sociālās aizsardzības un nodrošināšanas vajadzībām, nodokļiem, nodevām un citām izmaksām. Var tikt sniegta arī informācija, kas attiecas uz kulturālajiem un reliģiskajiem apstākļiem uzņemošajā valstī.

2. Ja darbā pieņemšanu veikusi uzņemošās valsts oficiāla iestāde, tad visa šī informācija jāsniedz emigrācijas kandidātam viņam saprotamā valodā pirms viņa izbraukšanas, lai dotu viņam iespēju, pilnīgi pārzinot apstākļus, pieņemt lēmumu. Ja tas ir nepieciešams, informācijas tulkojumu emigrācijas kandidātam saprotamā valodā parasti nodrošina izcelsmes valsts.

3. Katra Līgumslēdzēja puse apņemas veikt attiecīgus pasākumus, lai nepieļautu maldinošu propagandu attiecībā uz emigrāciju un imigrāciju.

7. pants - Pārceļojums

1. Katra Līgumslēdzēja puse apņemas nodrošināt, ka kolektīvas oficiālas darbā pieņemšanas gadījumā ceļojuma izmaksas nekādā gadījumā nebūtu jāsedz viesstrādniekam.

Šo izmaksu atmaksāšanas noteikumi tiks noteikti ar divpusēju līgumu palīdzību, kuri var tos attiecināt arī uz ģimenēm un uz individuāli darbā pieņemtiem strādniekiem.

2. Gadījumā, ja viesstrādnieki un viņu ģimenes atrodas kādas Līgumslēdzēja puses teritorijā caurbraucot uz uzņemošo valsti vai atpakaļceļā uz izcelsmes valsti, tranzīvalsts atbildīgajām amatpersonām jāveic nepieciešamie pasākumi, lai paātrinātu viņu ceļojumu un novērstu aizkavēšanos un administratīvus sarežģījumus.

3. Katra Līgumslēdzēja puse neapliks ar ievēnodokli iebraucot uzņemošajā valstī, iebraucot uz palikšanu uz izcelsmes valsti un caurbraucot tranzīvalstij:

a. viesstrādnieku un ar viņiem kopā dzīvojošo ģimenes locekļu personīgās mantas un kustamo īpašumu;

b. viņu profesionālo pienākumu veikšanai nepieciešamos darba rīkus un pārnēsājamo aprīkojumu pieļaujamās robežās.

Augstāk uzskaitītie izņēmumi tiek piešķirti saskaņā ar to valstu likumiem un noteikumiem, uz kurām tie attiecas.

III nodaļa

8. pants - Darba atļauja

1. Katra Līgumslēdzēja puse, kas atļauj viesstrādniekam iebraukt tās teritorijā algota darba veikšanai, izsniedz viņam darba atļauju (izņemot gadījumus, kad tā nav vajadzīga) saskaņā ar tās likumdošanā paredzētajiem nosacījumiem.

2. Neskatoties uz to, darba atļauja, kas izsniegta pirmo reizi, parasti nedrīkst piesaistīt strādnieku vienam un tam pašam darba devējam vai vienai un tai pašai vietai ilgāk par vienu gadu.

3. Ja viesstrādnieka darba atļauja tiek atjaunota, tai parasti jābūt derīgai vismaz vienu gadu, ja to atļauj situācija darba tirgū un tās attīstība.

9. pants - Uzturēšanās atļauja

1. Katra Līgumslēdzēja puse saskaņā ar savu likumdošanu izdos uzturēšanās atļaujas viesstrādniekiem, kuri ir saņēmuši atļauju algotam darbam tās teritorijā saskaņā ar šīs Konvencijas nosacījumiem.

2. Uzturēšanās atļauja tiks izsniegta un, ja nepieciešams, atjaunota saskaņā ar nacionālās likumdošanas nosacījumiem - parasti uz tikpat ilgu laiku, kā darba atļauja. Gadījumos, kad darba atļauja izsniegta uz nenoteiktu laiku, uzturēšanās atļauja jāizsniedz un, ja nepieciešams, jāatjauno parasti vismaz uz vienu gadu. Tā jāizsniedz un jāatjauno bez maksas vai par samaksu, kas nepārsniedz tās izdošanai nepieciešamos administratīvos izdevumus.

3. Šī panta nosacījumi attiecas arī uz viesstrādnieka ģimeni, kas saņēmusi atļauju viņam pievienoties saskaņā ar šīs Konvencijas 12. pantu.

4. Gadījumā, ja viesstrādnieks vairs nestrādā vai nu pārejošas darba nespējas gadījumā, ko izraisījusi slimība vai negadījums, vai tāpēc, ka no viņa neatkarīgu iemeslu dēļ viņš ir bezdarbnieks, ko savlaicīgi apstiprinājušas kompetentas amatpersonas, viņam tiks atļauts uzturēties uzņēmumā valsts teritorijā uz laiku, kas nav īsāks par pieciem mēnešiem ar nolūku izpildīt Konvencijas 25. pantā izklāstītos nosacījumus.

Tomēr neviena Līgumslēdzēja puse nav spiesta iepriekšējā punktā izklāstītajā gadījumā izsniegt uzturēšanās atļauju, kas pārsniegtu laika periodu, kurā viesstrādnieks saņem bezdarbnieka pabalstu.

5. Uzturēšanās atļauja, kas izdota saskaņā ar šī panta 1. - 3. punktu, var tikt atņemta:

- a. nacionālās drošības, sabiedriskās kārtības vai morāles normu neievērošanas dēļ;
- b. ja tās īpašnieks atsakās pēc tam, kad viņam tikušas pienācīgi izskaidrotas šādas atteikšanās sekas, pakļauties izpildīt oficiālas medicīnas amatpersonas ieteikumus, kas vērsti uz sabiedrības veselības aizsargāšanu;
- c. ja kāds svarīgs nosacījums tās izsniegšanai vai derīgumam netiek izpildīts.

Katra Līgumslēdzēja puse tomēr apņemas nodrošināt tiem viesstrādniekiem, kuru uzturēšanās atļaujas ir atņemtas, tiesības iesniegt juridiskai vai administratīvai amatpersonai apelācijas sūdzību saskaņā ar valsts likumdošanā paredzēto procedūru.

10. pants - Uzņemšana

1. Pēc ierašanās uzņēmumā valstī viesstrādniekiem un viņu ģimenes locekļiem tiks sniegta visa nepieciešamā informācija, kā arī visa nepieciešamā palīdzība, kas attiecas uz viņu iekārtošanos un iedzīvošanos.

2. Šim nolūkam viesstrādniekiem ir tiesības prasīt palīdzību no uzņēmējvalsts sociālās palīdzības iestādēm un no organizācijām, kas darbojas uzņēmējvalsts sabiedrības interesēs, kā arī no izcelsmes valsts konsulārajām iestādēm. Bez tam, tādā pašā mērā kā vietējie strādnieki, viesstrādnieki saņems no darbā iekārtošanas iestādēm palīdzību un atbalstu. Tomēr katra Līgumslēdzēja puse, ja radīsies tāda nepieciešamība, centīsies nodrošināt īpašu sociālo dienestu, lai atvieglotu vai koordinētu viesstrādnieku un viņu ģimenes locekļu uzņemšanu.

3. Katra Līgumslēdzēja puse apņemas nodrošināt viesstrādniekiem un viņu ģimenes locekļiem netraucēti piekopt viņu konfesijām atbilstošus reliģiskos kultus; pieejamo līdzekļu robežās tā atvieglos viesstrādniekiem šo kultu piekopi.

11. pants - Uzturnaudas parādu piedzīšana

1. Viesstrādnieka statuss nedrīkst būt par šķērslī uzturnaudas pabalstu piedzīšanai izcelsmes valstī palikušu personu labā, pret kurām viņam ir pienākums izmaksāt

uzturnaudu sakarā ar ģimenes, vecāku, laulības vai radniecības attiecībām, tai skaitā pienākums izmaksāt uzturnaudu ārļaulības bērnam.

2. Katra Līgumslēdzēja puse veiks nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu uzturnaudas parādu piedzišanu, pēc iespējas izmantojot šim nolūkam dokumentus, ko pieņēmusi Eiropas Padomes Ministru komiteja

3. Iespēju robežās katra Līgumslēdzēja puse veiks pasākumus, lai ieceltu vienu nacionāla vai reģionāla līmeņa amatpersonu, kuras uzdevums būtu saņemt un izsūtīt prasības pēc uzturnaudas parādiem, un kas atbilstu augšminētā 1. panta nosacījumiem.

4. Šis pants neietekmēs jau esošās vai nākotnes divpusējās vai daudzpusējās konvencijas.

12. pants - Ģimenes apvienošana

1. Kādas Līgumslēdzējas puses teritorijā likumīgi nodarbināta viesstrādnieka dzīvesbiedram un viņa neprecētajiem bērniem - tik ilgi, kamēr viņi saskaņā ar uzņēmējvalsts likumdošanu tiek uzskatīti par nepilngadīgiem un atrodas viņa apgādībā - ir tiesības, balstoties uz tiem pašiem nosacījumiem, ko šī Konvencija paredz viesstrādnieku uzņemšanai un saskaņā ar likumdošanā vai starptautiskajos līgumos paredzēto uzņemšanas procedūru, pievienoties šim viesstrādniekam jebkuras Līgumslēdzējas puses teritorijā ar nosacījumu, ka pēdējam savai ģimenei ir pieejams tāds dzīvoklis, kāds tiek uzskatīts par normālu vietējiem strādniekiem tajā reģionā, kurā viņš nodarbināts.

Katra Līgumslēdzēja puse augstāk aprakstītās atļaujas izdošanu var pakļaut gaidīšanas periodam, kas nedrīkst būt garāks par divpadsmit mēnešiem.

2. Jebkurā laikā jebkura valsts, iesniedzot Eiropas Padomes ģenerālsekretāram deklarāciju, kas stāsies spēkā vienu mēnesi pēc tās saņemšanas, var pakļaut 1. punktā minēto ģimenes apvienošanu vēl vienam nosacījumam, proti, vai viesstrādniekam ir pietiekami stabili ienākumi viņa ģimenes nepieciešamību apmierināšanai.

3. Jebkurā laikā jebkura valsts, nosūtot Eiropas Padomes ģenerālsekretāram deklarāciju, kas stāsies spēkā vienu mēnesi pēc tās saņemšanas, var iesniegt atrunu attiecībā uz 1. punktā minēto atļauju, kuras izbeigšana vienā vai vairākās savas teritorijas daļās var tikt īslaicīgi atlikta. Šīs teritorijas tiks uzrādītas deklarācijā ar noteikumu, ka šie pasākumi nav pretrunā ar tās pienākumiem, kas izriet no citiem starptautiskajiem instrumentiem. Šī deklarācija uzskaitīs īpašos iemeslus, kas attaisno šo atrunu attiecībā uz uzņemšanas iespējām.

Jebkura valsts, kas izmanto šo atrunu, informēs Eiropas Padomes ģenerālsekretāru par pasākumiem, ko tā ir veikusi, un nodrošinās šo pasākumu publicēšanu visīsākajā laikā. Tai jāinformē ģenerālsekretārs arī par datumu, kad šie pasākumi beidz darboties un kad Konvencijas nosacījumi atkal tiek pilnībā izpildīti.

Šī deklarācija parasti neietekmēs tos attiecīgajā teritorijas daļā iekārtojušos viesstrādnieku kompetentām amatpersonām iesniegtos pieprasījumus pēc ģimenes apvienošanas, kas pienākuši pirms deklarācijas iesniegšanas ģenerālsekretāram.

13. pants - Dzīvesvieta

1. Katra Līgumslēdzēja puse nodrošinās viesstrādniekam tādu attieksmi attiecībā uz dzīvokli un īres maksu, kas nav mazāk labvēlīga kā tā, ko saņem tās pamatiedzīvotāji, tiktāl, cik šie jautājumi tiek risināti saskaņā ar šīs valsts likumiem un noteikumiem.

2. Katra Līgumslēdzēja puse attiecīgos gadījumos nodrošinās kompetentu valsts amatpersonu inspekciju to kompetences robežās sadarbībā ar ieinteresētajām konsulārajām iestādēm ar nolūku nodrošināt dzīvokļu sanitāro normu ievērošanu kā attiecībā uz viesstrādniekiem, tā arī uz vietējiem strādniekiem.

3. Katra Līgumslēdzēja puse apņemas aizsargāt viesstrādniekus pret ekspluatāciju attiecībā uz īres maksu saskaņā ar tās likumiem un noteikumiem šajā jomā.

4. Katra Līgumslēdzēja puse ar kompetentu valsts amatpersonu rīcībā esošajiem līdzekļiem nodrošinās viesstrādniekiem piemērotu izmitināšanu.

14. pants - Pamatizglītība - skološana - valodas apmācība - arodapmācība un pārorientācija

1. Viesstrādniekiem un viņu ģimenes locekļiem, kuriem ir oficiāla atļauja uzturēties kādas Līgumslēdzējas puses teritorijā, ir tiesības - uz tāda paša pamata un tādiem pašiem noteikumiem kā vietējiem strādniekiem - uz vispārējās un arodizglītības iegūšanu, kā arī uz arodapmācību un pārorientāciju, kā arī iespēju iegūt augstāko izglītību saskaņā ar vispārējiem noteikumiem, kas regulē uzņemšanu attiecīgajās uzņemošās valsts mācību iestādēs.

2. Lai veicinātu iestāšanos vispārējās un profesionālās izglītības mācību iestādēs, kā arī profesionālās izglītības centros, uzņemošā valsts veicina savas valodas vai savu valodu apmācību viesstrādniekiem un viņu ģimenes locekļiem.

3. Augstākminēto 1. un 2. punktu izpildes nolūkos stipendiju piešķiršana tiek atstāta katras Līgumslēdzējas puses ziņā, kas saskaņā ar šīs Konvencijas 12. panta nosacījumiem centīsies piešķirt viesstrādnieku bērniem, kuri dzīvo ar savām ģimenēm uzņemošajā valstī, tādas pašas iespējas šai jomā kā uzņēmējvalsts pilsoņiem.

4. Strādnieka iepriekšējās kvalifikācijas, kā arī izcelsmes valstī iegūtos diplomus un profesionālos nosaukumus Līgumslēdzējas puses atzīs saskaņā ar divpusējos un daudzpusējos līgumos noteikto kārtību.

5. Tās Līgumslēdzējas puses, uz kurām tas attiecas, cieši sadarbdamās centīsies nodrošināt to, ka profesionālā apmācība un pārkvalificēšanās tādā nozīmē, kā tas izskaidrots šai punktā, pēc iespējas ievērotu viesstrādnieku vajadzības, ar nolūku, lai viņi atgrieztos izcelsmes valstī.

15. pants - Viesstrādnieka dzimtās valodas apmācība

Tās Līgumslēdzējas puses, uz kurām tas attiecas, kopīgi darbosies, lai viesstrādnieku bērniem iespēju robežās organizētu speciālus kursus viņu dzimtās valodas apgūšanai, lai atvieglotu arī viņu atgriešanos izcelsmes valstī.

16. pants - Darba apstākļi

1. Attiecībā uz darba apstākļiem viesstrādnieki ar atļauju strādāt baudīs ne mazāk labvēlīgu apiešanos kā vietējie strādnieki saskaņā ar juridiskiem vai administratīviem nosacījumiem, kolektīviem darba līgumiem vai paražām.

2. Individuāls līgums nedod tiesības izdarīt atrunu attiecībā uz iepriekšējā punktā formulēto vienlīdzīgas izturēšanās principu.

17. pants - Ietaupījumu pārvedumi

1. Katra Līgumslēdzēja puse saskaņā ar tās likumdošanā iestrādātajiem nosacījumiem atļaus veikt visu vai daļas no viesstrādnieku nopelnītajiem līdzekļiem vai ietaupījumiem pārvedumus, ja viņi to vēlas.

Šie nosacījumi arī attieksies uz uzturinaudas parādu summu pārvedumiem. Uzturinaudas parādu pārvedumi nekādā gadījumā nedrīkst tikt aizkavēti vai aizliegti.

2. Katra Līgumslēdzēja puse atļaus saskaņā ar divpusējiem nolīgumiem vai jebkurā citā veidā to naudas summu pārvedumus, kas viesstrādniekiem vēl pienākas pēc tam, kad viņi atstājuši uzņēmējvalsts teritoriju.

18. pants - Sociālā nodrošināšana

1. Katra Līgumslēdzēja puse apņemas viesstrādniekiem un to ģimenes locekļiem nodrošināt tās teritorijā tādu pašu apiešanos kā savas valsts pilsoņiem attiecībā uz sociālo nodrošināšanu, kas izriet no nacionālajā likumdošanā iestrādātajiem nosacījumiem un no divpusējiem un daudzpusējiem līgumiem, kas jau noslēgti vai tiks noslēgti starp attiecīgajām Līgumslēdzējām pusēm.

2. Bez tam Līgumslēdzējas puses pieliks visas pūles, lai nodrošinātu viesstrādniekiem un viņu ģimenes locekļiem pieprasītu vai jau iegūtu tiesību saglabāšanu, kā arī pabalstu sniegšanu uz ārzemēm saskaņā ar divpusējiem un daudzpusējiem līgumiem.

19. pants - Sociālā un medicīniskā palīdzība

Katra Līgumslēdzēja puse apņemas nodrošināt viesstrādniekiem un viņu ģimenes locekļiem, kas likumīgi atrodas tās teritorijā, sociālo un medicīnisko palīdzību uz tādiem pašiem nosacījumiem kā saviem pilsoņiem un saskaņā ar saistībām, ko tā uzņēmusies, pamatojoties uz citiem starptautiskiem līgumiem, īpaši uz 1953. gada Eiropas konvenciju par sociālo un medicīnisko palīdzību.

20. pants - Darba negadījumi un profesionālās slimības - Darba higiēna

1. Attiecībā uz darba negadījumiem, profesionālajām slimībām un darba higiēnu viesstrādniekiem ir tādas pašas tiesības un aizsardzība kā vietējiem strādniekiem, pamatojoties uz vienas Līgumslēdzējas puses likumiem un kolektīvajiem līgumiem un ievērojot viņu īpašo situāciju.

2. Viesstrādnieks, kas ir bijis par upuri darba negadījumam vai saslimis ar profesionālu slimību uzņēmumā valsts teritorijā, izmantos profesionālās rehabilitācijas iespējas uz tādiem pašiem nosacījumiem kā vietējais strādnieks.

21. pants - Darba apstākļu pārbaudīšana

Katra Līgumslēdzēja puse veiks vai organizēs viesstrādnieku darba apstākļu pārbaudi tādā pašā veidā kā vietējiem strādniekiem. Šādu kontroli veiks uzņēmumā valsts kompetentas iestādes vai jebkura cita amatpersona, kam uzņēmumā valsts izsniegusi tam atļauju.

22. pants - Nāve

Jebkura Līgumslēdzēja puse centīsies savas likumdošanas ietvaros vai, ja nepieciešams, divpusēju līgumu ietvaros sniegt visu nepieciešamo palīdzību, lai nogādātu uz izcelsmes valsti to viesstrādnieku mirstīgās atliekas, kas miruši darba negadījuma rezultātā.

23. pants - Darba ienākumu aplikšana ar nodokļiem

1. Attiecībā uz ienākumiem un neietekmējot nosacījumus par divkāršo aplikšanu ar nodokļiem, kas iekļauti jau noslēgtajos līgumos vai kas nākotnē varētu tikt noslēgti starp Līgumslēdzējām pusēm, viesstrādnieki vienas Līgumslēdzējas puses teritorijā netiks aplikti ar nodokļiem, nodevām, jebkura veida kontribūcijām, kas ir vai nu lielākas, vai smagākas kā tās, kurām pakļauti vietējie strādnieki līdzīgos apstākļos. Bez tam viņiem būs tiesības uz nodokļu samazināšanu vai atbrīvošanu no tiem un apmaksām, un uz visiem pabalstiem, ieskaitot pabalstus ģimenes uzturēšanai.

2. Līgumslēdzējas puses ar divpusēju vai daudzpusēju līgumu palīdzību vienosies savā starpā par divkāršo aplikšanu ar nodokļiem, par pasākumiem, kas veicami, lai izvairītos no viesstrādnieku ienākumu dubultas aplikšanas ar nodokļiem.

24. pants - Darba līguma izbeigšanās un atlaišana no darba

1. Izbeidzoties uz noteiktu laiku noslēgtam darba līgumam, tajā atrunātā perioda beigās un šāda kontrakta priekšlaicīgas atcelšanas vai uz nenoteiktu laiku noslēgta līguma atcelšanas gadījumā viesstrādnieks baudīs ne mazāk labvēlīgu attieksmi kā vietējais strādnieks, pamatojoties uz nacionālajā likumdošanā un kolektīvajos darba līgumos paredzētajiem nosacījumiem.

2. Individuālas vai kolektīvas atlaišanas no darba gadījumā viesstrādnieki baudīs tādu pašu attieksmi kā vietējie strādnieki, balstoties uz nacionālo likumdošanu un kolektīvajiem darba līgumiem, īpaši attiecībā uz uzteikšanas brīdinājuma formu un ilgumu, uz likumdošanā vai darba līgumos paredzēto kompensāciju un kompensāciju par sava darba līguma nepamatotu laušanu.

25. pants - Otrreizēja pieņemšana darbā

1. Ja viesstrādnieks zaudē darbu no paša neatkarīgu apstākļu dēļ - tādu kā bezdarbs vai ilgstoša slimība,- uzņemošās valsts kompetentas iestādes atvieglos viņa iestāšanos citā darbā saskaņā ar attiecīgās valsts likumiem un noteikumiem.

2. Šim nolūkam uzņemošā valsts veicinās pasākumus, kas nepieciešami, lai nodrošinātu tiktāl, cik tas iespējams, konkrētā viesstrādnieka profesionālo pārorientāciju un piemērošanos, ar noteikumu, ka viņš nodomājis pēc tam turpināt strādāt šajā valstī.

26. pants - Tiesības vērsties uzņēmējvalsts tiesās un administratīvajās iestādēs

1. Katra Līgumslēdzēja puse nodrošinās viesstrādniekiem attieksmi, kas nav mazāk labvēlīga kā vietējiem strādniekiem, attiecībā uz tiesiskām darbībām. Uz tādiem pašiem nosacījumiem kā pilsoņiem, viesstrādniekiem ir tiesības uz pilnīgu savas personas un īpašuma, un uz savu tiesību un interešu juridisku un tiesisku aizsardzību. Jo īpaši viņiem, tāpat kā pilsoņiem, ir tiesības griezties pie atbildīgām juridiskām un tiesu amatpersonām saskaņā ar uzņemošās valsts likumdošanu un tiesības prasīt palīdzību no personām, kuras attiecīgās valsts likumdošana atzinusi par kvalificētām, īpaši attiecībā uz tiesas prāvām pret darba devēju, pret savas ģimenes locekļiem un pret trešajām personām. Šis pants neietekmē noteikumus, kas regulē konfliktus starp uzņēmējvalstī spēkā esošajiem likumiem.

2. Katra Līgumslēdzēja puse sniegs viesstrādniekiem iespēju izmantot juridisku palīdzību uz tādiem pašiem noteikumiem kā saviem pavalstniekiem, un civil- vai krimināltiesvedības gadījumos iespēju izmantot tulka pakalpojumus, ja viesstrādnieks nesaprot vai nerunā tiesas sēdē lietotā valodā.

27. pants - Darbā iekārtošanas biroju izmantošana

Katra Līgumslēdzēja puse atzīst viesstrādnieku un to viņu ģimenes locekļu, kuri likumīgi atrodas tās teritorijā, tiesības izmantot darbā iekārtošanas birojus uz tādiem pašiem noteikumiem kā vietējiem strādniekiem un pamatojoties uz likumos un noteikumos izstrādātajiem nosacījumiem, kā arī uz administratīvo praksi, tai skaitā attiecīgajā valstī spēkā esošos uzņemšanas nosacījumus.

28. pants - Tiesības uz arodbiedrību likumu

Katra Līgumslēdzēja puse atzīst viesstrādnieku tiesības brīvi darboties arodbiedrībās, ar mērķi aizstāvēt savas ekonomiskās un sociālās intereses, pamatojoties uz nosacījumiem, kas uzņemošās valsts likumdošanā paredzēti tās pilsoņiem.

29. pants - Piedalīšanās uzņēmuma dzīvē

Katra Līgumslēdzēja puse pēc iespējas atvieglos viesstrādnieku piedalīšanos uzņēmuma dzīvē uz tādiem pašiem noteikumiem kā vietējiem strādniekiem.

IV nodaļa

30. pants - Atgriešanās

1. Katra Līgumslēdzēja puse iespēju robežās veiks nepieciešamos pasākumus, lai palīdzētu viesstrādniekiem un viņu ģimenes locekļiem gadījumos, kad viņi atgriežas uz palikšanu savā izcelsmes valstī, īpaši tos, kas minēti šīs Konvencijas 7. panta 2. un 3. punktos. Finansiālas palīdzības piešķiršana paliek katras Līgumslēdzējas puses ziņā.

2. Lai viesstrādnieki pirms došanās atpakaļ varētu iepazīties ar apstākļiem, kādos notiks viņu atkaliekārtošanās savā izcelsmes valstī, šī valsts sūtīs uz uzņemošo valsti informāciju, kuru pēdējā, pēc pieprasījuma, darīs pieejamu visiem interesentiem, proti:

- darba iespējas un apstākļi viņu izcelsmes valstī;
- finansiāla palīdzība, kas tiek sniegta ekonomiskās integrācijas nolūkos;
- ārzemēs iegūto sociālās nodrošināšanas tiesību saglabāšana;
- kādi pasākumi jāveic, lai atvieglotu dzīvokļa atrašanu;
- profesionālās izglītības apliecību un diplomu ekvivalenti un to atzīšanai nepieciešamie pārbaudījumi;
- ārzemēs iegūto izglītības dokumentu ekvivalenti, lai viesstrādnieku bērni varētu turpināt mācības skolā, nepārejot zemākā klasē.

V nodaļa

31. pants - Iegūto tiesību saglabāšana

Neviens no šīs Konvencijas noteikumiem nevar tikt interpretēts tādējādi, lai attaisnotu mazāk labvēlīgu attieksmi pret viesstrādnieku, nekā viņš varētu saņemt, balstoties uz uzņemošās valsts nacionālo likumdošanu vai uz divpusējiem vai daudzpusējiem līgumiem.

32. pants - Attiecības starp šo Konvenciju un Līgumslēdzēju pušu iekšējo likumdošanu vai starptautiskiem nolīgumiem

Šīs Konvencijas noteikumi neietekmēs nosacījumus, kas ir stājušies vai vēl stāsies spēkā un kas ir vai būs labvēlīgāki šīs Konvencijas aizsardzībā esošām personām saskaņā ar Līgumslēdzēju pušu iekšējo likumdošanu un divpusējiem vai daudzpusējiem līgumiem, konvencijām un vienošanām, kā arī saskaņā ar to ieviešanai veiktiem pasākumiem.

33. pants - Konvencijas piemērošana

1. Gada laikā pēc šīs Konvencijas stāšanās spēkā tiks nodibināta Konsultatīvā komiteja.

2. Katra Līgumslēdzēja puse uz šo Komiteju norīkos vienu pārstāvi. Jebkuru citu Eiropas padomes dalībvalsti tajā varēs pārstāvēt novērotājs ar padomdevēja tiesībām.
3. Konsultatīvā komiteja izskatīs visus priekšlikumus, ko tai būs iesniegusi viena no Līgumslēdzējām pusēm, lai atvieglotu vai uzlabotu Konvencijas piemērošanas apstākļus, kā arī citus priekšlikumus, kas vērsti uz tās uzlabošanu.
4. Konsultatīvās komitejas atzinumi un rekomendācijas tiks pieņemti ar Komitejas locekļu balsu vairākumu; tomēr priekšlikumi, kas vērsti uz izmaiņām Konvencijā, tiks pieņemti vienbalsīgi.
5. Augstākminētie Konsultatīvās komitejas atzinumi, rekomendācijas un priekšlikumi tiks adresēti Eiropas Padomes Ministru komitejai, kas izlems, kādī pasākumi veicami.
6. Konsultatīvo komiteju sasauks Eiropas Padomes ģenerālsekretārs parasti vismaz vienu reizi divos gados un papildus tad, ja Ministru komiteja vai vismaz divas Līgumslēdzējas puses to pieprasīs; Komiteja sanāks arī pēc vienas Līgumslēdzējas puses pieprasījuma saskaņā 12. panta 3. punkta nosacījumiem.
7. Konsultatīvā komiteja periodiski sastādīs iesniegšanai Ministru komitejā ziņojumu, kurā būs informācija par likumiem un noteikumiem, kas Līgumslēdzēju pušu teritorijā ir spēkā, attiecībā uz šajā Konvencijā skartajiem jautājumiem.

VI nodaļa

34. pants - Parakstīšana - Ratifikācijas un stāšanās spēkā

1. Šī Konvencija ir atklāta parakstīšanai Eiropas Padomes dalībvalstīm. Tā var tikt ratificēta, pieņemta vai apstiprināta. Ratifikācijas, pieņemšanas vai apstiprināšanas instrumenti tiks iesniegti Eiropas Padomes ģenerālsekretāram.
2. Šī Konvencija stājas spēkā trešā mēneša pirmajā dienā, skaitot no dienas, kad tiks iesniegts piektais ratifikācijas, pieņemšanas vai apstiprināšanas instruments.
3. Attiecībā uz jebkuru parakstītājvalsti, kas to ratificēs, pieņems vai apstiprinās vēlāk, Konvencija stāsies spēkā trešā mēneša pirmajā dienā, skaitot no dienas, kad tā iesniegs savus ratifikācijas, pieņemšanas vai apstiprināšanas instrumentus.

35. pants - Teritoriālā piemērošana

1. Ikviens valsts, parakstot Konvenciju vai iesniedzot savus ratifikācijas, pieņemšanas vai apstiprinājuma instrumentus, vai arī jebkurā citā vēlākā laikā ar Eiropas Padomes ģenerālsekretāram adresētas deklarācijas palīdzību var precizēt teritoriju vai teritorijas, kurās šī Konvencija tiek piemērota un par kuru starptautiskajām attiecībām tā ir atbildīga, vai kuru labā tā ir tiesīga rīkoties.
2. Jebkuru deklarāciju, kas iesniegta saskaņā ar iepriekšējo punktu, attiecībā uz jebkuru deklarācijā minēto teritoriju, var atsaukt. Atsaukums stāsies spēkā sešus mēnešus pēc tam, kad Eiropas Padomes ģenerālsekretārs būs saņēmis atsaukuma deklarāciju.

36. pants - Atrunas

1. Jebkura valsts parakstīšanas brīdī vai iesniedzot savu ratifikācijas, pieņemšanas vai apstiprinājuma instrumentu, var noformulēt vienu vai vairākas atrunas, kuras nedrīkst skart vairāk kā II līdz IV nodaļu, to ieskaitot, deviņus pantus, izņemot šos: 4., 8., 9., 12., 16., 17., 20., 25., 26.

2. Ar Eiropas Padomes ģenerālsekretāram iesniegtas deklarācijas palīdzību, kura stāsies spēkā tās saņemšanas dienā, jebkura valsts jebkurā brīdī var atsaukt visu pašas formulēto atrunu vai daļu no tās, ievērojot nosacījumus, kas izteikti iepriekšējā punktā.

37. pants - Denonsēšana

1. Jebkura Līgumslēdzēja puse var denonsēt Konvenciju, iesniedzot Eiropas Padomes ģenerālsekretāram paziņojumu, kas stāsies spēkā pēc sešiem mēnešiem, skaitot no saņemšanas dienas.

2. Neviena denonsēšana nevar tikt veikta, pirms nav pagājuši pieci gadi, kopš Konvencija ir stājusies spēkā attiecībā uz attiecīgo Līgumslēdzēju pusi.

3. Jebkura Līgumslēdzēja puse, kas pārstāj būt Eiropas Padomes dalībvalsts, pārstāj būt arī Līgumslēdzēja puse Konvencijai pēc sešiem mēnešiem, skaitot no dienas, kad tā pārstāj būt dalībvalsts.

38. pants - Paziņojumi

Eiropas Padomes ģenerālsekretārs paziņos Eiropas Padomes dalībvalstīm par:

- a. jebkuru parakstīšanu;
- b. jebkuru ratifikācijas, pieņemšanas vai apstiprinājuma instrumentu;
- c. jebkuru paziņojumu, kas saņemts saskaņā ar 12. panta 2. un 3. punktu nosacījumiem;
- d. jebkuru šīs Konvencijas stāšanos spēkā saskaņā ar 35. panta nosacījumiem;
- e. jebkuru deklarāciju, kas saņemta saskaņā ar 35. panta nosacījumiem;
- f. jebkuru atrunu, kas sastādīta saskaņā ar 36. panta 1. punktu;
- g. jebkuru atrunas atsaukumu saskaņā ar 36. panta 2. punktu;
- h. jebkuru paziņojumu, kas saņemts saskaņā ar 37. panta nosacījumiem, un datumu, kad denonsēšana stājas spēkā.

Apliecinot visu iepriekš minēto, zemāk parakstījušās, attiecīgi pilnvarotās personas parakstījušas šo Konvenciju.

Parakstīts Strasbūrā 1977. gada 24. novembrī, angļu un franču valodās, abiem tekstiem esot vienlīdz autentiskiem, vienā eksemplārā, kas glabāsies Eiropas Padomes arhīvā. Eiropas Padomes ģenerālsēkretārs izsūtīs apstiprinātas kopijas katrai parakstītājvalstij.